

Hållbar vindkraft i Dalarna

Dec 2018 - okt 2020

Jakob Ebner
Projektledare

Mål

- Ökad förståelsen för hållbar vindkraftsproduktion i Dalarna. Möjligheter och utmaningar ska tydliggöras.
- Ta fram verktyg och metoder för att snabbare och bättre kunna väga ihop olika samhällsintressen.

Effekt:

En effektivare och mer förutsägbar miljöprövningsprocess för vindkraft som bidrar till ökat utbyggnad av vindkraft i Dalarna.

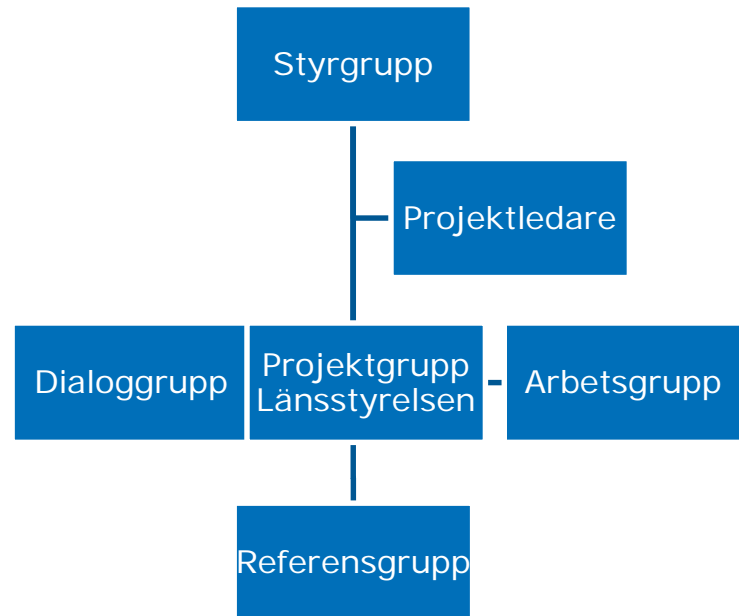
Organisation

I styrgruppen ingår:

- Lars-Håkan Jönsson
- Mikael Selander
- Björn Forsberg
- Anna O. Carlsson
- Erik Särnholm
- Niklas Lundaahl, Dalavind
- Mattias Ahlstedt, Naturskyddsföreningen

I projektgruppen ingår:

- Eva Staffansson, miljöprövning
- Eva Stigeberg, samhällsplanering
- Veronica Driberg, miljöprövning
- Carina Nordlander, naturvård
- Alexander Benedict, kulturmiljö
- Erik Särnholm, energi-och klimatstrateg

Tidsplan

Dialogworkshop

Datum	Tid kl.	Plats	Lokal	Målgrupp
08-maj	19:00	Mora	Mora-Folkhögskola	Fågel- och naturintresserade
09-maj	19:00	Borlänge	Fornby Folkhögskola	Fågel- och naturintresserade
14-maj	19:00	Falun	Staberg	Kultur-friluftsliv-landskap
15-maj	19:00	Ludvika	Saxdalen	Kultur-friluftsliv-landskap
16-maj	19:00	Mora	Färnäs	Kultur-friluftsliv-landskap
21-maj	19:00	Hedemora	Paulusgården	Kultur-friluftsliv-landskap
28-maj	13:00	Skype	Skype	Samhällsplanerare
29-maj	09:00	Falun	Scandic Lugnet	Markägare
11-jun	11:00	Falun	Bergmästaren	Projektörer och kraftnätsägare

Speciell med vindkraft

Svart: Gradén, 2011, Vindkraft i Dalarna, blått tillägg från workshop

- ✓ Miljövinst nationellt mot miljöförlust lokalt
- ✓ Politiskt korrekt
- ✓ Tyckandet
- ✓ Snabb teknikutveckling

Vad är bra med vindkraft?

Gradén, 2011, Vindkraft i Dalarna

Energi:

- + Behov av förnyelsebar energi
- + Skyldighet att rädda klimatet
- + Genomföra riksdagens beslut
- + Visualisera energi

Ekonomi:

- + Vindkraft istället för skog
- + Fler arbetstillfällen
- + Lokal utveckling
- + Byggs snabbt, ger mycket energi

Landskap:

- + ~~Landskap i utveckling~~
- + ~~Vindkraft är årsringar på landskapsträd~~

Hälsa/välbefinnande:

- + ~~Hållbarhet – gott för själen~~
- + Inga stora risker, lätt att återställa

Vad är dåligt med vindkraft?

Gradén, 2011, Vindkraft i Dalarna

Energi:

- Hushålla med el
- Kärnkraft istället för vindkraft
- Bristfällig demokrati :
tillståndsprocess/samrådsprocess
- Storskaligheten
- Snabb teknikutveckling

Hälsa/välbefinnande:

- Buller
- Nedfallande föremål
- Visuell påverkan
- Splittrar landsbygden
- Alla synpunkter kommer inte fram
- Människan väger lätt

Landskap:

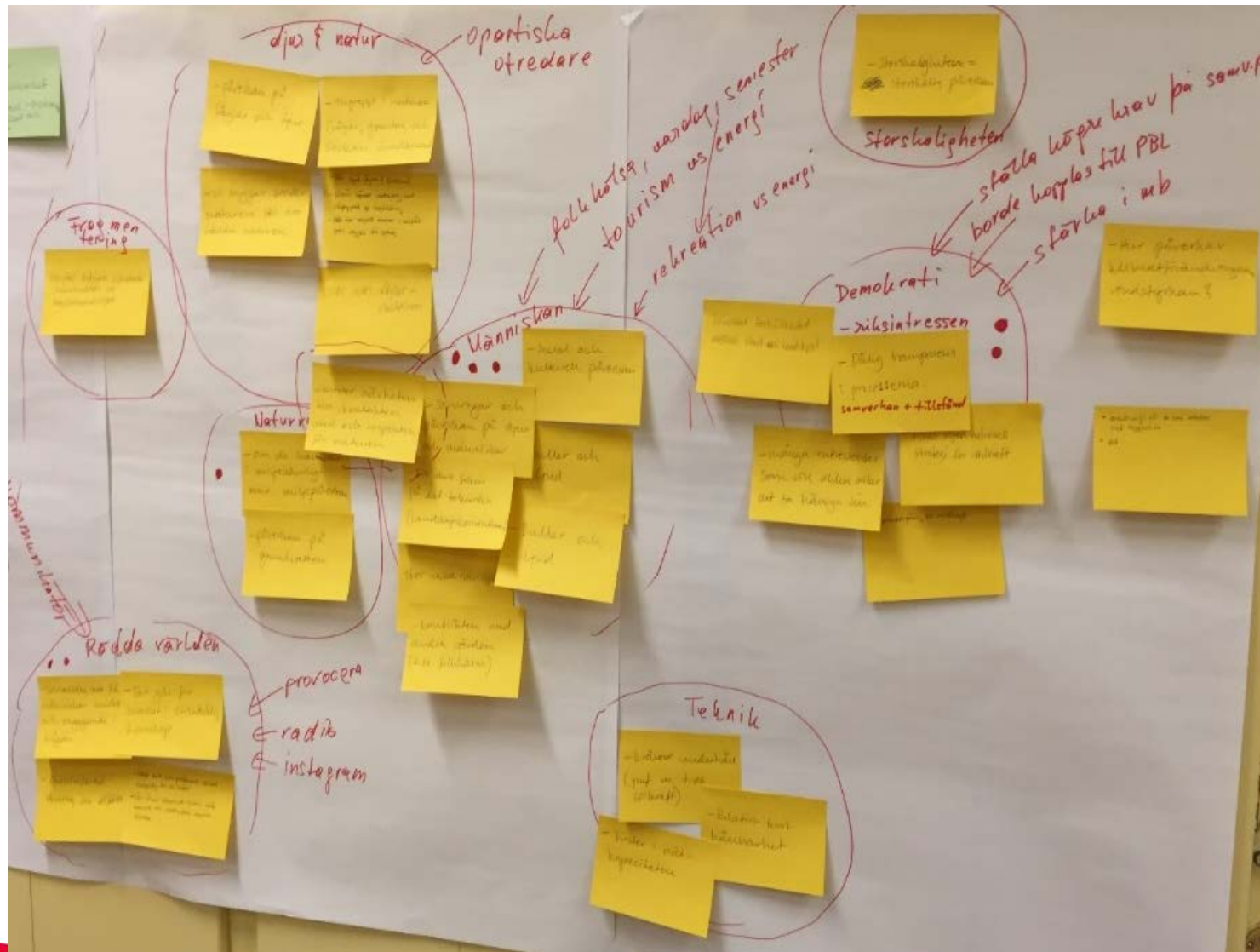
- Intakt landskapsbild
- Förvalta kulturarvet, platsens identitet
- Äventyrlar naturturismföretag
- Hinderbeslysnigen
- Påverkar djurliv
- Öppnar upp gammelskog

Ekonomi:

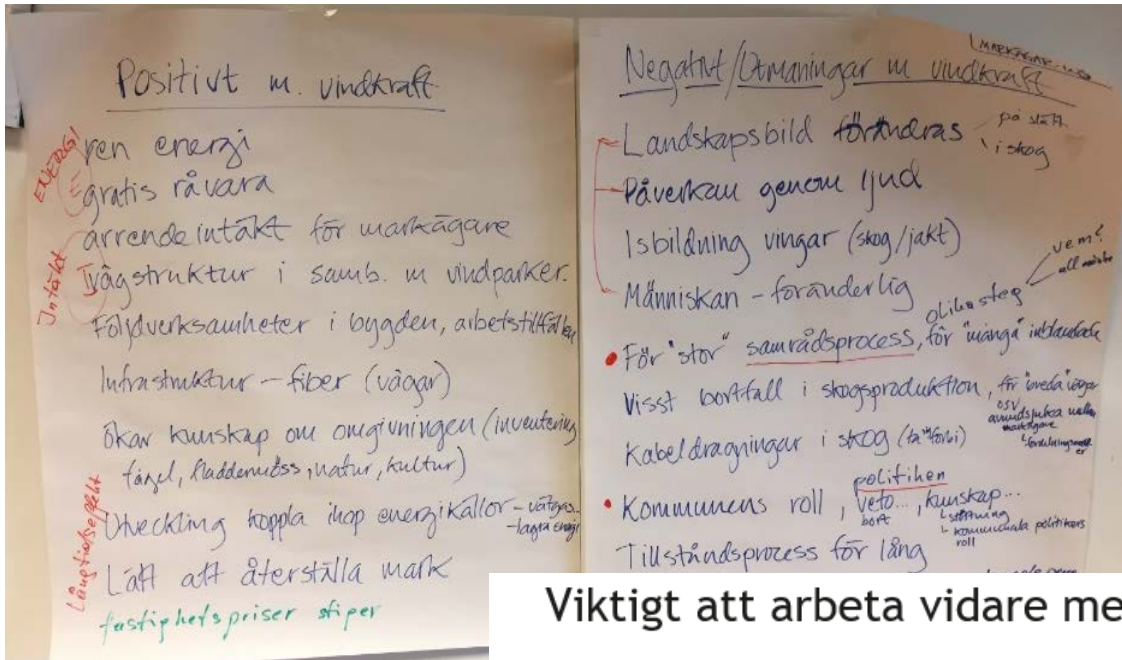
- Är det lönsamt?
- Vindkraft minskar skogsareal
- Minskad fastighetsvärde
- Producera el för export

- Splittring befallning
Landskapsbild
- Ersättning / kompensationsproblem
 - Fragmentering
 - Prövningsprocess / Tillst.
 - Demontering
 - Döda flypanne & djur
 - Hälsoeffekter

Mora

Planerare - Markägare

Viktigt att arbeta vidare med:

- **Viktigt att involvera kommunerna på ett bra sätt i nationella vindkraftsstrategin.**
Bra med ett underlag man får tycka till om. Energimyndighetens arbete med riksintressen var inte bra.
- **Mer fokus på människan i prövningar och ÖP-arbete:** Naturvårdssidan kommer bra med i prövningar och ÖP-arbete. Dock sämre hänsyn till människan. Det är de obebbyggda områdena som är viktigt att bevara och inte göra om till industrilandskap. Det stör mindre om man bygger det i redan bebyggda områden där det redan finns Silos, vägar, etc som är stormoment.
- **Mer strategiska underlag behövs:**
 - Att bara inventera kungsörnen en vecka låter orimligt. En kungsörnsstrategi som i Jämtland låter intressant.
 - En landskapsanalys för vindkraft i Silansområdet behövs.

Sammanfattning

- Mer kunskap om vindkraft och energiomställning generellt behövs hos politiker, kommuner och lokalbefolkningen.
- Det finns brister i den demokratiska processen – människans ord väger lätt i tillståndsprocessen, mer fokus på människans behov, att skapa delaktighet hos de berörda, involvera lokal kunskap.
- Mer underlag och fakta om olika energislags betydelse och effekter på framtida generationer: Framtidsscenarioer för energi, landskapspåverkan, påverkan av turism, hälsoaspekter.
- Ersättnings och kompensationssystem behöver utvecklas.
- Tillstånds- och samrådsprocessen är inte transparent och måste utvecklas

- Tillståndsprövning
 - Visualisera-tydliggöra
 - Opartisk expertis - lokal expertis
 - Domarnas utveckling – domstolars kunskap
 - Lokalbefolkningens påverkansmöjligheter
- Samrådsprocess
 - Projektörernas kommunikations- och konfliktkompetens
 - Tidig förankring hos markägare och lokalbefolkning
 - Tydligare avgränsningar – hanterbarhet
- Kommunala processer
 - Kunskap hos politiker och tjänstemän
 - Involvera fler i OP-processen
 - Kunskap om behovet – landskapsanalys – industrilandskap (PBL?)

Hur kan lokal expertis och lokalbefolkningens synpunkter bättre tas tillvara i tillståndsprövningen?

Hur ser en bra samrådsprocess ut?

Hur kan vi utveckla vindbruksplaner för att minska sannolikheten för kommunalt veto.

- Bättre demokratiska processer
 - Lätt tillgänglig fakta – bemöta fake facts
 - Diskussion om etik-ekologi-ekonomi
 - Diskussion om energi-folkhälsa-turism
 - Utvecklingsplaner för lägen med vindkraftspotential
 - Involvera fler i diskussionen – skolor, studiebesök, klimatomställning
- Påverkan på människan
 - Hälsoeffekter: ljus, ljud, lossande delar
 - Psykisk hälsa: ljus, ljud, visuell, rekreation/naturupplevelser
- Landskapsbild
 - Industrilandskap – landskapsanalys
 - Höga verk och obebyggda områden - placeringsstrategier
 - Påverkan på besöksnäringen

Vilka insatser behövs för att öka kunskap och diskussion om förnybar energi och vindkraft i samhället?

Hur kan människans hälsopåverkan inkluderas i vindkraftsdiskussionen?

Vilka är vindkraftens effekter på Dalarnas identitet och attraktionskraft?

- Energibehov
 - Oändlig tillväxt – hur mycket energi behövs
 - Kostnader jämfört med andra energislag
 - Resursanspråk jämfört med andra energislag
 - Utjämningsbehov
- Kompensation
 - Ekologiska kompensationssystem
 - Ekonomiska kompensationssystem
 - Kompensationssystem som ökar delaktighet – dansk modell

Hur viktig och resurseffektiv är vindkraft i förhållande till andra energislag?

Hur bör kompensationssystem utformas för att minska den lokala miljöpåverkan och öka den lokala utvecklingen?

Tillståndsprövning
Synliggöra – visualisera - informera

Kommunal ÖP
Anpassade vindbruksplaner, insatta politiker och tjänstemän

Vägledning för hållbar Vindkraft i Dalarna.

- Lokalbefolkningens inkludering
- Kommunalt veto
- Kvalitetssäkring av bedömning av natur- och kulturvärden
- Hänsyn till landskap och turism.
- Hänsyn till boendes påverkan.
- Kompensations-system: ekol.-ekon.

Hur kan lokal expertis och lokalbefolkningens synpunkter bättre tas tillvara i tillståndsprövningen?

Hur ser en bra samrådsprocess ut?

Hur kan vi utveckla vindbruksplaner för att minska sannolikheten för kommunalt veto.

Vilka insatser behövs för att öka kunskap och diskussion om förnybar energi och vindkraft i samhället?

Hur kan människans hälsopåverkan inkluderas i vindkraftsdiskussionen?

Vilka är vindkraftens effekter på Dalarnas identitet och attraktionskraft?

Hur viktig och resurseffektiv är vindkraft i förhållande till andra energislag?

Hur bör kompensationsystem utformas för att minska den lokala miljöpåverkan och öka den lokala utvecklingen?

Kunskapsöversikt energiomställning

Regionalt - Nationellt